

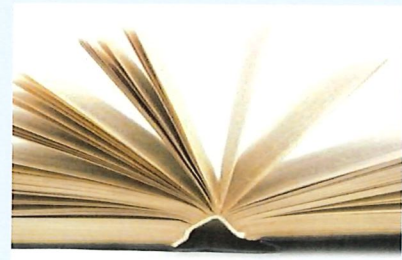
*Procedura civitas.
conclusiones convincentes.*

RATIO LEGIS VAN HET NIEUWE BEWIJSRECHT

Prof. dr. Wannes Vandenbussche – Het nieuwe bewijsrecht vs de deskundige - 19 maart 2026

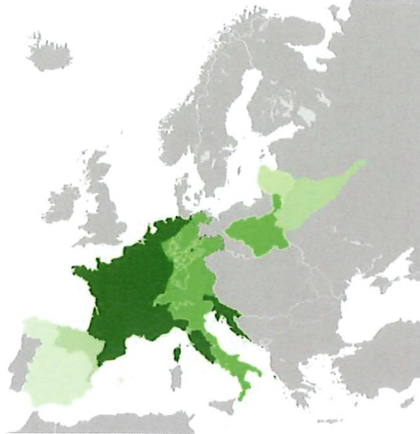
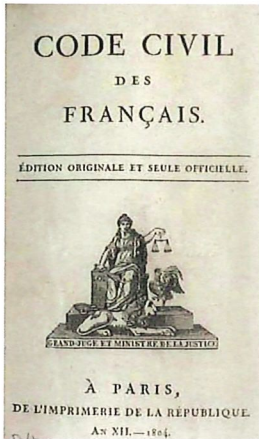
1

I. WAAROM DEZE VERANDERINGEN?

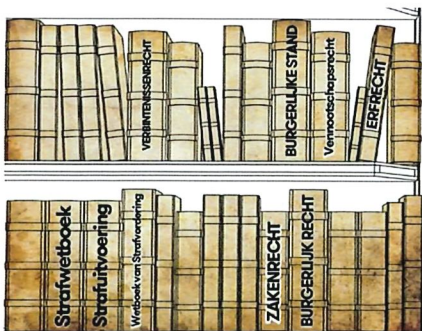
2

TERUG NAAR BEGIN VAN 19DE EEUW

3

NU NAAR MIDDEN 2010

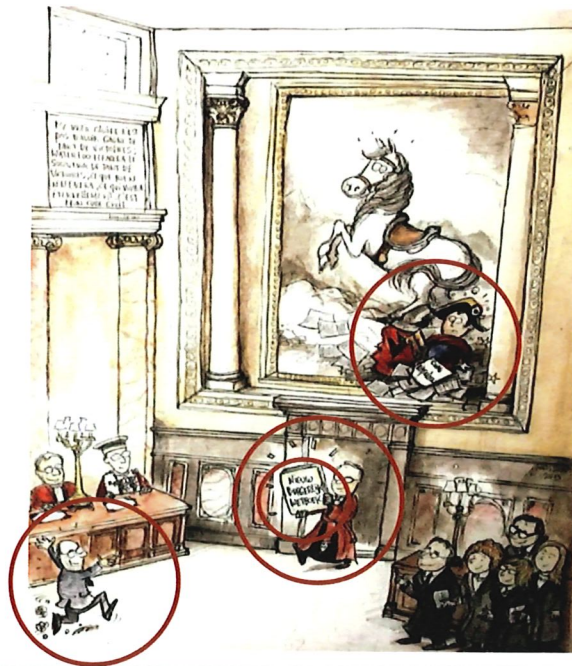
4

WAT MEN VOOR OGEN HAD

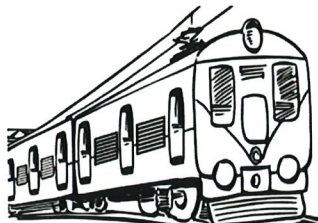
Meteen een volledig nieuw Burgerlijk Wetboek

- Boek 1: Algemene bepalingen
- Boek 2: Personen, familie en familievermogensrecht
- Boek 3: Goederenrecht
- Boek 4: Erfenissen, schenkingen en testamenten
- Boek 5: Verbintenissen
- Boek 6: Bijzondere overeenkomsten
- Boek 7: Zekerheden
- **Boek 8: Bewijs**
- Boek 9: Verjaring

WAT MEN VOOR OGEN HAD

HOE HET ANDERS IS GELOPEN

Quand le huitième wagon devient locomotive !
(F. GEORGE, 2019)

<https://www.leuvoorikids.nl/keurplaten/treinen/treinen-0017/#keurplaat>

7

7

HOE HET ANDERS IS GELOPEN

WET VAN 13 APRIL 2019

tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot
invoeging van boek 8 "Bewijs" in dat Wetboek.

BURGERLIJK WETBOEK VAN 1804

werd herdoopt tot Oud Burgerlijk
Wetboek

Graduele opheffing

(NIEUW) BURGERLIJK WETBOEK

met Boek 8 'Bewijs', in werking getreden
op 1 november 2020:

Intussen aangevuld met:

Boek 3 Goederen

Boek 5 Verbintenissen

Boek 6 Buitencontractuele aansprakelijkheid

...

8

II. WAT IS DE VOEDINGSBODEM?

UNIVERSITEIT
GENT

9

DOELSTELLINGEN

I. Verankering van de moderne stand van zaken

- Aanpassen aan moderne samenleving
- Geen breuk met het verleden
- Procesrecht niet behandeld

II. Codificatie van vroegere bestaande recht

- Begin: lijst met wettelijke definities (art. 8.1)
- Aanvullend karakter (art. 8.2) behoudens uitzonderingen (inz. art. 8.11, § 4, tweede lid in fine)
- Niet op exhaustieve wijze

UNIVERSITEIT
GENT

10

10

DOELSTELLINGEN

III. Aantal vernieuwingen

Versoepelen van bewijsformalisme

Schrapping van 'goed voor' of 'goedgekeurd voor' (art. 8.21 BW)

Afschaffen archaïsche bewijsmiddelen

Kerven, huishoudelijke registers, akten van erkenning,...

Uitklaren van knelpunten

Bewijs van eenzijdige rechtshandelingen (art. 8.10 BW)

Invoeren van nieuwe bewijstechnieken

Verlaging bewijsstandaard (art. 8.6 BW)

Omkering bewijslast (art. 8.4, vijfde lid BW)

VASTSTELLING VAN BEWIJSNOOD

Bewijsnood

Informatiedeficit

Bewijsasymmetrie

Situationele bewijsmogelijkheid

Inherente bewijsonzekerheid

Omkering van de bewijslast

Verlaging bewijsstandaard

III. HOE MOETEN GERECHTSEXPERTEN DIT INTERPRETEREN/BEGRIJPEN?

UNIVERSITEIT
GENT

13

VRAAGSTELLING

Heeft Boek 8 verregaande gevolgen voor
de werkzaamheden van de
gerechtsdeskundige?

UNIVERSITEIT
GENT

14

14

STANDPUNT

Mijn inziens: niet, want

Boek 8 richt zich in de eerste plaats tot de rechter

Er waren al alternatieven in Gerechtelijk Wetboek voor vernieuwingen Boek 8

Maar enige gevoeligheid en bewustzijn voor terminologie en technieken Boek 8 is aangewezen

UITWERKING STANDPUNT

- **Bewijsstandaard** = indicatie van overtuigingsgraad in hoofde van de rechter
- **Boek 8** omschrijft thans de normale bewijsstandaard

“Behalve in de gevallen waarin de wet anders bepaalt, moet het bewijs geleverd worden met een redelijke mate van zekerheid”
(art. 8.5 BW)

UITWERKING STANDPUNT

Slechts in beperkt aantal gevallen kan **de rechter** genoeg nemen met de **waarschijnlijkheid** van het feit (art. 8.6 BW)

Negatieve feiten

Positieve feiten waarvan het vanwege de aard zelf van het te bewijzen feit niet mogelijk of niet redelijk is om een zeker bewijs te vereisen

17

UITWERKING STANDPUNT

Toepassing op deskundigenonderzoek

Verslag
gerechtsdeskundige

“de paraaf op een betwiste stuk is met een zeer hoge waarschijnlijkheid van de hand van de verweerster”

Appelrechter

Schriftdeskundige geeft niet met een redelijke mate van menselijke zekerheid uitsluitel of de bewuste paraaf van de hand van de verweerster is

Hof van Cassatie

De mate van zekerheid waarmee de gerechtsdeskundige zijn bevindingen formuleert, is niet bindend voor de rechter. De rechter oordeelt onaantastbaar of, en in welke mate, het standpunt van de deskundige overtuigend is

(Cass. 5 december 2023, AR P.23.0383.N)

18

18

UITWERKING STANDPUNT

Aanbevelingen voor deskundigen

- ✓ Bewijsstandaard zich richt tot rechter (en niet tot de deskundige)
- ✓ Enige alertheid voor juridische terminologie is aanbevolen
- ✓ Gebruik eerder 'redelijk zeker' dan 'hoogst waarschijnlijk'

UITWERKING STANDPUNT

Omkering van de bewijslast als ultimum remedium (art. 8.4, vijfde lid)

- bij een met bijzondere redenen omkleed vonnis
- in uitzonderlijke omstandigheden
- wanneer toepassing van de in de vorige leden opgelegde regels kennelijk onredelijk zou zijn
- Subsidiariteit: onderzoeksmaatregelen en medewerking bewijsvoering zonder resultaat

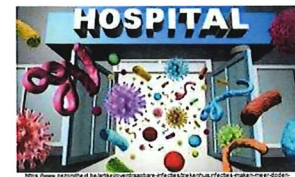

UITWERKING STANDPUNT

Toepassing op deskundigenonderzoek:

- Partij weigert halsstarrig gevraagde informatie over te maken
- Partij saboteert werkzaamheden deskundige waardoor andere partij haar aanspraken niet kan bewijzen

Is in dit geval de omkering van de bewijslast de enige oplossing?

Belg wint rechtszaak tegen Tesla en krijgt auto terugbetaald. Rechter: "Fabrikant hinderde onderzoek"

UITWERKING STANDPUNT

Neen, want sinds 2007 bepaling in Gerechtelijk Wetboek

“De partijen zijn verplicht mee te werken aan het deskundigenonderzoek. Bij gebreke daarvan kan de rechter daaruit de conclusies trekken die hij geraden acht” (art. 972bis, § 1 Ger.W.)

Aanbeveling voor deskundigen

✓ Incident voorleggen aan rechter (art. 973, §2 Ger.W)

UITWERKING STANDPUNT

Andere aspecten van Boek 8 waarbij een bewustzijn van de regels aangewezen kan zijn:

Wat is een geldige (elektronische) handtekening?

Wat is een geschrift?

Wanneer legt een partij tijdens een expertisезitting een buitengerechtelijke bekentenis af?

Wat zijn de regels inzake de (bewisting van) facturen?

Wat zijn de regels inzake bewijs door boekhouding?

IV. TOT SLOT

TOT SLOT

Glenn Paefinck
vrij 17 aug 11:35

Kunt u aantonen dat Bielefeld niet bestaat? De Duitse stad looft 1 miljoen euro uit voor het ultieme bewijs

Heeft u ooit al gehoord van de Duitse stad Bielefeld? Hoogstwaarschijnlijk niet. Maar de stad bestaat wel degelijk. Toch circuleert al 25 jaar lang een complottheorie dat Bielefeld een verzinsel zou zijn. Om die verjaardag te vieren heeft de stad een bijzondere wedstrijd uitgeschreven.

25

25

Prof. dr. Wannes Vandebussche
Hoofddocent Burgerlijk Procesrecht

VAKGROEP METAJURIDICA, PRIVAAT- EN
ONDERNEMINGSRECHT

E Wannes.Vandebussche@ugent.be

www.ugent.be

f Universiteit Gent
t @ugent
i @ugent
in Ghent University

26